

problemi stanovanja u zagrebu (rezultati istraživanja)

dušica seferagić

institut za društvena
istraživanja sveučilišta u
zagrebu,
zagreb, hrvatska

primljeno siječnja 1992.

U članku autorica analizira rezultate dvaju istraživanja provedenih u Zagrebu.

U prvom dijelu članka uspoređuju se uvjeti stanovanja u Zagrebu s uvjetima u ostalim gradovima i selima u Hrvatskoj. Rezultati pokazuju veće razlike između sela i gradova, nego između Zagreba i ostalih gradova. U gradovima su bolji tzv. širi stambeni uvjeti, tj. opremljenost naselja, dok u selima pretežu nešto veći stanovi/kuće.

U drugom dijelu članka analiziraju se pisma čitalaca dvaju novina, na temu stambene reforme. Najviše bure izazvali su prijedlozi o denacionalizaciji i (re)privatizaciji stanova dijeleći javno mnijenje na oštre protivnike i vruće zagovornike tih prijedloga. Stavovi su najčešće vezani uz vlastiti stambeni status.

UVOD

—>Stanovati u Zagrebu privilegija je i kazna za gotovo jednu petinu stanovnika Hrvatske. Privilegija zato što je Zagreb kao glavni grad opremljen obrazovnim, kulturnim, zdravstvenim i drugim ustanovama kojih u drugim gradovima nema na toj razini i u tom broju. Zagreb pruža mogućnost najvećeg izbora.

Kazna stoga što je urbana infrastruktura nedostatna za toliki broj stanovnika pa se osjeća nedostatak u svemu. Među ostalima, najizrazitiji je stambeni nedostatak u kvantitativnom (broj stanova na broj obitelji i stanovnika, veličina stana na broj stanara, podstanarstvo...) i u kvalitativnom smislu (problemi s velikim infrastrukturnim sistemima, udaljenost između mjesta stanovanja i posla, nedovršenost novih stambenih naselja, divlja gradnja, ruiniranost starog stambenog fonda, ekološki problemi...).

O razlozima zašto je tome tako, u posljednjih dvadesetak godina pisano je veoma mnogo u sociologiji, pa o tome nema više smisla govoriti. Pri tome je analizirana i stambena politika u prethodnom razdoblju o čemu je također rečeno gotovo sve vrijedno spomena.¹⁾

U ovom članku prilazim problemima stanovanja na ponešto drukčiji način. Riječ je o rezultatima dva istraživanja iz 1990. i 1991.

U prvom poglavlju analiziram rezultate istraživanja: "Socijalna struktura i kvaliteta života", uspoređujući stambene uvjete u Zagrebu sa stambenim uvjetima u ostalim gradovima Hrvatske kao i s uvjetima stanovanja u selima Hrvatske.

1) Sama autorica npr. bavila se opširno tim temama u svom magisteriju: "Socijalna segregacija u rezidencijalnom prostoru (na primjeru Zagreba)", Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 1977, te u svom doktoratu: "Kvaliteta života u novim stambenim naseljima", Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 1986. O stanovanju u Zagrebu pisali su: O. Caldarić, G. Bežovan, N. Lončar, I. Rogić, V. Lay te drugi autori iz disciplina srodnih sociologiji.

U drugom poglavlju analiziram pisma čitalaca u dvjema zagrebačkim novinama u vezi sa stambenom problematikom. Analiza je vršena za istraživanje: "Komunalni sistem kao okvir i osnovica za razvoj grada Zagreba". Nalazi na određen način oslikavaju javno mnijenje prema potezima vlade u novoj stambenoj politici.

UVJETI STANOVANJA

1. istraživanje uvjeta stanovanja u zagrebu²⁾

Reprezentativni uzorak za Zagreb, unutar reprezentativnog uzorka za Republiku Hrvatsku iznosio je 596 ispitanika. Ovoliki uzorak omogućuje razmatranje rezultata na razini grada kao cjeline.

U uzorak su, što se zanimanja tiče ušle sljedeće društvene grupe: poljoprivrednici (5,2%), radnici (38,3%), osoblje zaštite (3,5%), službenici (10,1%), rukovodeće osoblje (1,3%), stručnjaci (20,1%), umirovljenici (17,1%) nezaposleni (4,4%) te ostali.

Uvjete stanovanja podijelili smo na uže i šire i dodali im subjektivnu stranu: zadovoljstvo stanovanjem, u skladu sa konceptom kvalitete života (objektivni uvjeti i subjektivne procjene).

Iako rezultati istraživanja, zbog ratnih razaranja više ne pokazuju pravu sliku stanja u Hrvatskoj, za Zagreb oni još vrijede.

1.1. uži stambeni uvjeti

U uže stambene uvjete uvrstili smo: način dolaska do stana, veličinu stana, veličinu zgrade i opremljenost stana. Ove podatke zanimljivo je usporediti s uvjetima u drugim gradovima i selima Hrvatske kako bi se vidjelo koliko je Zagreb kao metropola uistinu povlašten grad.

Tablica 1

Način dolaska do stana

	ZAGREB N+596	GRADOVI N=1658	SELA N=850	u %
Živi kod svojih	17,7	16,9	21,6	
Dobio od poduzeća	28,3	28,5	2,8	
Dobio stan solidarnosti	2,4	2,8	0,2	
Dobio kadrovski stan	1,3	1,8	0	
Dobio stan od roditelja	3,5	3,9	2,9	
Naslijedio	6,4	5,9	14,6	
Gradio/kupio	24,6	26,2	54,6	
Podstanar	10,1	8,9	1,9	
Ostalo	5,5	5,0	1,3	

Podaci za Zagreb i gradove u cjelini su slični. Preteže dobivanje stana od poduzeća, gradnja/kupnja te život kod svojih. Naprotiv u selima preteže gradnja i život kod svojih. Razlike po socijalnim grupama su značajne.³⁾

2) Ovo su rezultati istraživanja koje je proveo IDIS u zajednici s konzorcijem Instituta društvenih nauka u Jugoslaviji: "Socijalna struktura i kvaliteta života" 1989/1990.

3) Poljoprivrednici su pretežno (77,4%) došli do kuće gradnjom, radnici su: 24,3% dobili od radne organizacije, 15,9% su podstanari a 15,5% gradili. Osoblje je zaštite u 57,1% slučajeva podstanarsko, 19% živi kod svojih, a 14,3% dobili su stan od poduzeća. Administracija je 40% dobila stan od radne organizacije, 30% živi kod svojih. Rukovodeće osoblje je 50% dobilo stanove od radne organizacije a 30% živi kod svojih. Stručnjaci su dobili stan od radne organizacije, u 35,1% slučajeva, a 16,5% kupnjom, 42,2% umirovljenika stan je dobilo od radne organizacije a 16,7% kupnjom. Nezaposleni su očekivano 73,1% kod svojih a 11,5% su podstanari. Ostali su 39,1% kod svojih a 21,7% stan je dobilo od radne organizacije.

Što se tiče veličine stanova po broju soba, Zagreb stoji nešto lošije od gradova u cjelini a dosta lošije od sela. Čak 1/5 stanova jednosobni su stanovi, a manje od 4% četverosobni. To je očekivan rezultat za veliki grad.

Ukrštavanje zanimanja i broja soba pokazuje da najlošije stoji osoblje zaštite.⁴⁾

Tablica 2

Broj soba u stanu/kući

	- u %		
BROJ SOBA	ZAGREB	GRADOVI	SELA
1 soba	20,7	17,4	5,4
2 sobe	35,5	35,3	26,6
3 sobe	30,8	20,7	33,5
4 sobe	8,6	11,4	18,1
5 soba	1,2	3,9	9,4
6 i više soba	0,5	2,4	6,9

Tablica 3

Stambena površina stana/kuće

	- u %		
KVADRATURA	ZAGREB	GRADOVI	SELA
Do 19 m ²	4,0	2,6	1,3
20–39 m ²	13,4	11,6	4,6
40–59 m ²	25,9	26,3	13,8
60–79 m ²	28,4	27,6	19,6
80–99 m ²	12,8	14,5	21,8
100–135 m ²	14,5	15,6	35,8
200 m ² i više	1,0	1,8	3,1

Zagreb ima nešto više malih stanova u odnosu na gradove u cjelini a posebno u odnosu na selo. Ovaj podatak u vezi je s načinom dolaska do stana. Graditi kuću očito je jeftinije nego kupiti stan. Stanovi koje kupuje poduzeće u pravilu su manji (zbog novaca i kriterija).

Tablica 4

Tip kuće s obzirom na broj stanova

	- u %		
TIP KUĆE	ZAGREB	GRADOVI	SELA
Obiteljska kuća	28,4	35,1	91,7
2–10 stanova	23,4	24,5	6,3
11–25 stanova	21,2	18,1	1,1
26 i više	26,9	22,3	0,9

4) Među poljoprivrednicima ima 43,3% sa dvosobnim stanovima, 30% sa trosobnim i 23,3% sa četverosobnim stanovima.

Radnici: 33,8% dvosobnih, 29,4% trosobnih i 24,1% jednosobnih stanova. Osoblje zaštite u 61,9% slučajeva stanuje u jednosobnom a 28,6% u dvosobnom stanu. Administracija ima 40% trosobne, a 35% dvosobne stanove. Rukovodioci su 50% u trosobnim stanovima a 35% u dvosobnim. Stručnjaci stanuju u 42,3% slučajeva u trosobnim a 22,7% u dvosobnim stanovima. Umirovljenici imaju 52,9% dvosobnih i 20,6% jednosobnih stanova.

Nezaposleni su u 26,9% slučajeva u dvosobnom, 26,9% u trosobnom a 19,2% u jednosobnom stanu. Ostali su u 39,1% u dvoti. 39,1% u trosobnom stanu.

U Zagrebu su svi tipovi kuća pravilno podijeljeni no najviše je ekstrema, obiteljskih kuća i nebodera. To pokazuje koliko je metropola unutar sebe raznolika i koliko još uvijek ima obiteljske gradnje (više od 1/4). Naravno, manje nego u ostalim gradovima a pogotovo selima Hrvatske.

Tablica 5

Tipovi vlasništva stana/kuće

TIP VLASNIŠTVA	ZAGREB	GRADOVI	SELA
Društveno	50,1	48,7	4,5
Privatno	49,9	5,3	95,5

- u %

Zagreb je sličan ostalim gradovima a posve različit od sela.⁵⁾

Tablica 6

Opremljenost domaćinstva

	ZAGREB	GRADOVI	SELA
Tekuća voda	98,0	98,0	86,7
Struja	100,0	99,9	99,4
Kanalizacija	91,8	92,9	54,6
Kupaona (tuš)	96,5	96,2	81,1
WC s ispiranjem	97,8	97,5	77,8
Centralno grijanje	62,6	40,9	20,1
Telefon	68,3	70,3	38,3
Suh stan	85,9	85,1	74,9
Parquet, beton	90,6	95,0	90,0
Električni štednjak	94,1	95,5	88,0
Hladnjak	95,8	97,0	93,0
Stroj za pranje rublja	90,6	92,5	83,4
Škrinja	74,5	76,5	85,7
Stroj za pranje suda	9,9	7,4	2,0
Kućni kompjuter	7,6	6,4	2,4
Umjetnine	18,0	16,2	4,6
Biblioteka	26,7	26,2	8,7
Hi-Fi	32,9	28,0	11,6
TV crno-bijeli	33,4	38,4	56,9
TV u boji	70,8	69,4	39,7
Video	22,0	21,5	8,8

- u %

Premda se radi o malim razlikama zanimljivo je da elementarni standard i osnovna oprema Zagreba nije ništa bolji od onog u gradovima Hrvatske, ponekad je i niži, dok Zagreb stoji bolje u pogledu elemenata luksuzne opremljenosti. Bitne se razlike uspostavljaju na crti selo-grad.

1.2. širi stambeni uvjeti

U šire stambene uvjete uvrstili smo posjedovanje dodatnog stana (vikendice) te opremljenost stambene okoline.

5) U socijalnoj strukturi kao vlasnici pretežu poljoprivrednici i radnici. Vlasnici su: 100% poljoprivrednika, 58,2% radnika, 38,1% osoblja zaštite, 41,7% administracije, 0% rukovodilaca, 40,6% stručnjaka, 35,6% penzionera, 65,4% nezaposlenih i 34,8% ostalih. Društveno vlasništvo privilegija je rukovodilaca, osoblja zaštite, administracije i umirovlijenika.

Ima vikendicu 27% Zagrepčana, 22,2% stanovnika gradova Hrvatske a samo 12% ispitanika u selu. Osim bolje ekonomski situiranih građana metropole ovaj podatak može govoriti i o ekološkim uvjetima života u velikom gradu i potrebi za bijegom u prirodu.⁶⁾

Tablica 7

Opremljenost stambene okolice

- u %

	ZAGREB	GRADOVI	SELA
Osnovna škola	90,9	91,0	65,9
Dječji vrtić	82,2	84,4	31,7
Ambulanta, dom zdravlja	81,9	83,9	36,7
Pošta	75,2	97,7	41,4
Banka	69,5	77,3	20,6
Rekreacioni prostor	72,7	75,8	46,1
Stanica javnog prijevoza	96,6	94,1	81,9
Prodavaonica mješovite robe	95,8	96,0	84,5
Samoposluga	76,6	90,8	34,4
Mesnica	82,6	87,6	28,8
Voće, povrće	82,6	88,5	24,3
Gostiona, restoran	84,2	87,0	61,0
Bufet, kafić	91,4	91,3	46,6
Apoteka	67,8	71,7	13,9
Kino, dom kulture	44,5	56,4	24,9

Razlike između sela i gradova očekivane su u korist gradova. Na prvi pogled začuđuje nešto slabija opremljenost Zagreba od gradova Hrvatske. Međutim, radi se o tome da je u manjim gradovima SVE BLIŽE dok Zagreb obiluje slabije opremljenim dijelovima grada.

Osnovne razlike očituju se između sela i gradova. Razlike između Zagreba i ostalih gradova u Hrvatskoj nisu značajne. No treba imati na umu da Zagreb ima sve ono što većina gradova nema (kazališta, biblioteke, muzeje, koncertne dvorane, univerzitete) a što nismo ni istraživali znajući unaprijed te prednosti metropole nad ostalim naseljima.

U šire stambene uvjete svakako spadaju i ekološki. Ne mogavši mjeriti stvarnu (ne)zagađenost okoline, ispitali smo subjektivni doživljaj ispitanika.

Ispitali smo procjenu zagađenosti vode, zraka i stupanj buke. O vodi građani najmanje znaju.

Što se tiče zraka: 7,4% ne zna, 31,2% nikad nema zagađen zrak, 33,4% povremeno a 28% trajno, 50,0% ispitanika živi izvan gradske buke, 20,5% doživljava je povremeno a 29,2% trajno. Stvarna zagađenost i kritička svijest dvije su odvojene stvari.

Tako su najkritičniji rukovodioci, umirovljenici, stručnjaci a nešto manje radnici i administracija.

1.3. zadovoljstvo stanovanjem

Uzimajući u obzir sve navedene elemente kvalitete stanovanja, očekivali smo prilično nezadovoljstvo. Ali podaci govore drukčije.

6) Kao vlasnici vikendica pretežu rukovodioci (50%), stručnjaci (44,3%), administracija (33,3%) te ostali (34,8%). 21,1% radnika, 26,5% penzionera, 28,9% nezaposlenih ima vikendicu. No i one se razlikuju: od "kleti u domaćim bregima" do vile na moru!

Tablica 8

Zadovoljstvo stanovanjem

ZADOVOLJSTVO	ZAGREB	GRADOVI	SELA
Nezadovoljni	25,9	21,4	17,2
I da i ne	20,5	18,1	24,6
Zadovoljni	53,7	60,5	58,2

Više od polovine ispitanika zadovoljno je stanovanjem. U Zagrebu malo manje. To znači da se stanovanje ocjenjuje po užim a manje po širim stambenim uvjetima. Za svakodnevni život važnije je kakav je sam stan i njegova uža okolina negoli ona šira. To ujedno govori o nižem aspiracijskom pragu i lošijoj stambenoj situaciji (od drugih europskih zemalja) u cjelini.

Ovi podaci, ako ih povežemo s osnovnom temom, govore nam da je Zagreb kao (glavni) grad bio privilegiran po tome što je društvo najviše ulagalo u društvene stanove i po opremljenosti najurbanijim tekovinama. U njemu su se također koncentrirali privilegirani društveni slojevi. Ali Zagreb pati od nedostatka stanova (podstanarstvo), stambene prenapučenosti, ekoloških problema a svakodnevni život nije bolji nego u drugim gradovima. Zagrepčani su najnezadovoljniji svojim stambenim uvjetima! No uzimajući u obzir recentne događaje, Zagreb je jedan od rijetkih gradova dosad koji će, osim svojih građana, morati naći načina da udomi i mnoge izbjeglice iz svih krajeva Hrvatske. Kvaliteta stanovanja, još jednom, ne može biti u prvom planu stambene politike. Ne govori li to u prilog okretanju novogradnji više nego promjeni tipa vlasništva?!

ANALIZA PISAMA ČITALACA U DNEVNOJ ŠTAMPI

S obzirom da u nas ne postoji prostor za djelovanje javnog mnijenja a ukinut je i posljednji smisao lokalne samouprave, reakcije građana, onih kojih se stambena reforma neposredno tiče, najbolje se mogu pratiti u rubrici "Pisma čitalaca" u dnevnoj štampi. Iako se o toj temi pisalo i prije, sustavno sam pratila pisma čitalaca u "Večernjem listu" i "Vjesniku" od prosinca 1990. do kolovoza 1991. U tom razdoblju tema stambene reforme ujedno je i najfrekventnija tema. Nakon toga zamjenjuje je tema nacionalnih sukoba pa zatim rata. Da nije tako, pretpostavljam da bi stambeni problem, s obzirom na svoj vitalni značaj, i dalje zadržao prvenstvo.

Pisma čitalaca ne koncentriraju se na glavne probleme stanovanja već na one na koje se koncentrira i stambena reforma: **denacionalizaciju (reprivatizaciju) i privatizaciju društvenog.**

Premda se prema novinarskim izvorima radi o svega cca 1.000 stanova ili 4% društvenog stambenog fonda u Hrvatskoj, tema denacionalizacije nerazmjerno je okupirala stambenu reformu i uzbudila građane. Građani su se podijelili u dva tabora: one za denacionalizaciju i one protiv nje. U pravilu se ta podjela poklapa s bivšim vlasnicima kuća/stanova, tj. njihovim nasljednicima i stanarima u nacionaliziranim stanovima. Ima i onih koji o tome pišu premda ih taj dio reforme ne pogađa.

Bivši vlasnici/nasljednici u većini žele povrat imovine a ne "pravičnu naknadu". Smatraju da su u bivšem režimu bili nepravedno oštećeni, da je to negativno utjecalo na kvalitetu njihova cjelokupnog života, te da bi im povrat stan(ov)a nadoknadio izgubljeno. Jedan tip bivših vlasnika vraćene bi stanove iznajmljivao sadašnjim stanarima (ili nekim novim) po normalnim cijenama i ne bi ih tjerao na ulicu. Drugi tip, oni koji su sami podstanari ili im netko u obitelji nema riješeno stambeno pitanje, vratili bi se u svoj stan, tj. uselili članove porodice.

Najmanje su pisali pisma oni koji bi stanove prodavali. Uostalom, uvjeti reforme za prodaju nastanjenih stanova (preko općine) nisu privlačni ni za vlasnike ni za stanare-kupce. U mnogim pismima ima mnogo gnjeva, pozivanja na obećanja HDZ-a prilikom izbora. uvieravanja stanara koji su dobro prošli i sl.

Jednako je puno gnjeva, čak više, u pismima stanara nacionaliziranih stanova. Oni vjeruju da će prije ili kasnije biti izbačeni na ulicu, da se "jedna nepravda zamjenjuje drugom". Mnogi od njih došli su u takve stanove zamjenama i ne znajući da su nacionalizirani, ulagali su u njih, poboljšavali standard a sada ih moraju napustiti. Žučne riječi kao "revanšizam", "građani drugog reda", "vlasnici špekulanti" nisu rijetke u pismima. Što se posljednjeg tiče, koliko je građana uistinu nepravedno oštećeno toliko je bilo i onih koji su kupovali neuseljive kuće i stanove u bescjenje da bi im se ovakvom reformom ostvarila špekulantska cjenkanja (posebno iza 1958).

Druga udarna tema jest **prodaja društvenih stanova** stanarima i drugim privatnim osobama. Ovdje se, prema novinskim člancima, radi o cca 400.000 stanova ili 27% ukupnog stambenog fonda Hrvatske. Podjela je ista: na one za prodaju i one protiv prodaje. Za prodaju su većinom vlasnici stanova a dio stanara je protiv. Dio stanara ima interesa da pod povoljnim uslovima dođe do vlasništva.

Vlasnici su kivni na stanare smatrajući ih da su potonji privilegirana klasa jer su stanove dobili besplatno a novce mogli trošiti na druga dobra (vikendice, aute, putovanja i sl.) dok su oni, vlasnici "odvajali od usta" da bi kupili stan a kao i drugi uplaćivali solidarno za druge.

Stanari kojima ne odgovara kupnja, smatraju da su stanove, stanarinom, ulaganjem, solidarnim uplaćivanjem za druge, zapravo već kupili te da je to dvostruka kupnja. Za vlasnike kažu da su ovi imali tako male kreditne otplate da se ne može govoriti o velikom žrtvovanju. Ako već mora biti privatizacije traže još puno povoljnije uvjete. A baš ti povoljni uvjeti trn su u oku vlasnicima: "dobili besplatno i još da otkupljuju uz povlastice".

I jedni i drugi pismopisci dijelom su u pravu. Stanari su svakako bili privilegirani dobivanjem stanarskog prava a vlasnici niskim otkupnim kamatama. No samo oni s visokim statusom u društvu i oni sa dosta novaca mogli su ostvariti jednu ili drugu privilegiju. Većina stanara živi u malim i prenapučenim stanovima a većina vlasnika nije imala početne uvjete (visok dohodak, učešće za kredite), odnosno, najbolje slojevi u oba su slučaja češće dobivali stanarska prava boljih stanova ili veće kredite za kupnju vlastitih, dok su siromašniji slojevi dobivali male stanove, sami gradili, ostajali "kod svojih" ili u podstanarstvu. Zanimljivo je kako su rijetka pisma podstanara, neosporno najugroženije stambene skupine.

Iako su pisma čitalaca odraz ljudskih sudbina i konkretnih problema, ona ne pogadaju bit reforme i privatizacije. Nije smisao privatizacije da se osvećuje jednima a nadoknadije štetu drugima, niti je njen smisao u pukoj promjeni vlasnika, već, kako kažu mnogi autori, da dovede do racionalnije upotrebe stambenog fonda, da nade najboljeg vlasnika. A taj ne mora biti privatna osoba. Također je, kažu znalci, opasno i nepotrebno komodificirati cijeli društveni stambeni fond; jedan dio mora ostati u društvenim rukama (u pravilu su to lokalne vlasti) za društvene grupe koje stan ne mogu kupiti ni pod kakvim uvjetima. Država/društvo ne smije se u potpunosti povući iz stambene sfere jer će se, nakon prvih većih neregularnosti na tržištu, u nju morati vratiti.

Niska kupovna moć stanovnika, male plaće, nestabilan posao, porast nezaposlenosti a k tome i poremećaji u stambenom fondu Hrvatske bit će objektivni razlozi koji će onemogućiti privatizaciju društvenih stanova u velikom broju. S druge strane prodaja društvenih stanova uz olakšice normalizirat će nenormalne cijene privatnim stanovima na tržištu. No sve je to samo MANJI dio stambene reforme koju, barem konceptualno treba oblikovati i kontekstualizirati u društveni okvir.

Zagreb, iako pošteđen ratnih razaranja, kao hrvatska metropola i kao stjecište mnogim izbjeglicama, povećat će a ne smanjiti svoje stambene probleme u skorijoj budućnosti. Tako će unekoliko dijeliti sudbinu cijele republike ali i biti izdvojen zbog svojih specifičnih stambenih problema.

Dušica Seferagić

Problems of living in Zagreb

Summary

In this article the author analyzes the results of two research projects carried out in Zagreb, in 1990 and 1991. In the first part of the article she compares living conditions in Zagreb with those in other towns and villages in Croatia. The results show greater differences between village and town life than between life in Zagreb and in other towns. Towns have better so-called general conditions of living, i.e. the equipment of settlements, whereas villages have somewhat bigger flats/houses.

In the second part of the article she analyzes the letters sent by readers to two daily newspapers on the subject of housing reform. There was most outcry because of the proposals of denationalization and (re)privatization of flats and this issue divided public opinion sharply into fierce opponents and fiery advocates. Housing is usually closely connected to living status.

Проблемы жилищных условий в Загребе

Резюме

Автором статьи рассмотрены результаты двух исследований проведенных в Загребе в 1990 и 1991 гг. В первой части статьи автором сделано сравнение жилищных условий в Загребе с условиями в остальных городах и деревнях Хорватии. Результаты показали более резко отмеченные различия между деревней и городом в сравнении с условиями в Загребе и в остальных городах. В городах отмечаются более благоприятные условия т.н. жилищный комфорт и оснащенность, тогда как в деревне доминируют большие квартиры/дома.

Во второй части статьи сделан анализ писем читателей двух журналов о вопросах реформы жилищных условий. Самый спор отмечен в связи с вопросом денационализации и (ре)приватизации квартир разделивший общественное мнение на острых противников и страстных сторонников предлагаемых процессов. Чаще всего, мотивы узко связаны с собственным статусом ответчиков.